

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Кристина Иванова Върбанова-Денчева;
УНИБИТ;
Теория на научната информация

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по „Политическа икономия“ *научна специалност* „Политическа икономия“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Антоан Красимиров Шотаров*
Тема на дисертационния труд: *Динамика на иновационната активност и конкурентоспособност в Р България в периода 2007 – 2019 г.*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1542/16.06.2021 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Политическа икономия“, професионално направление 3.8 „Икономика“ към *катедра* Икономикс“ към факултет „Общикономически“ на УНСС по *научна специалност* „Политическа икономия“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1051/28.04.2017 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 04.04.2017 г. – 14.06.2021 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, списък на използваната литература, приложения. Общият обем е 275 страници, от тях основният текст е 198, в приложенията са включени 51 таблици, 45 фигури. Списъкът на използваната литература съдържа 183 заглавия, от тях 39 на български, 144 – на английски език, доминиращо статии в научни и периодични издания, статистически и научноизследователски източници и доклади и анализи на международни организации, както и електронни източници със специфична информация.

Аргументирането на актуалността на темата следва от обективната оценка на потенциала на иновационната активност за повишаване на конкурентоспособността на макро и микроравнище, която нагледно се демонстрира през последното десетилетие с просперитета на никому неизвестни фирми и компании, както и деструктивното развитие на други. За Европа приоритетът на иновациите като движеща сила на икономиката на знанието, се материализира с реализирането на проектите по утвърдените стратегии, конкретизирани в Рамковите програми на ЕС. Докторантът

допълнително обосновава актуалността на изследването с кратко представяне на степента на разработеност на темата, като посочва изследователи и техните публикации, както в чужбина, така и у нас.

Целта и задачите на дисертационното изследване са подчинени на зададения обхват във формулираните обект на изследването - иновационната активност и конкурентоспособността на Р България в периода 2007-2019 г., както и предмет на изследването - изменението в конкурентоспособността и иновационната активност на Р България в периода след присъединяването към ЕС – 2007-2019 г.

Целта на изследването е конкретизирана за промените в иновационната активност и конкурентоспособност на Р България в периода след присъединяването на страната ни към Европейския съюз (2007-2019 г.) и сравняване на постигнатите резултати с тези на останалите страни от ЕС, които да се изведат като следствие от конкретните причини за тяхното постигане (основните фактори), в контекста на националните политики, свързани с разглежданите показатели и на тази база - изготвянето на конкретни препоръки. За постигане на поставените цели са формулирани два основни кръга от задачи: първият кръг включва теоретичен анализ относно разглежданата проблематика, подбор на адекватна на защитаващата теза теоретична основа; в теоретико-научен аспект: създаване на коректна методологична рамка, чрез която да се защитават изведените хипотези, както и изследователската теза. Вторият кръг от задачи включва емпирично изследване с цел доказване на динамиката на процесите на развитие на иновативната активност и конкурентоспособността: подбор на относими към изследването бази данни и анализ на динамиката в представянето на Р България, като се използват утвърдени критерии – Глобален иновационен индекс и Глобален индекс на конкурентоспособност, а също и 8 конкретни показатели в периода 2007-2019 г., в съпоставка с останалите страни членки на ЕС. В този кръг от задачи се представят и конкретните подходи, съотнесими към поставените цели: разработване и тестване на теорията посредством използването на анкетно проучване и дълбочинно интервю, както и методологията на изследването. В Заключителния етап на изследването се предвижда да се подготвят конкретни препоръки за повишаване иновационната активност и конкурентоспособността на Р България, като се анализират приложените национални политики в аспекта на разглежданите показатели и действащи в периода 2007-2019 г.

Основната теза на изложението е доказване на положителна взаимна обвързаност между иновационната активност и конкурентоспособността, като се показва, че основните фактори за продължаващото изоставане на Р България по тези показатели спрямо страните от ЕС, са институционалната среда, международната конкуренция и изходната позиция.

За обосноваване на тази теза, докторантът формулира 3 хипотези, които последователно подкрепят основни акценти в тезата и са в логическа обвързаност с поставените цел и задачи на изследването.

Използваната научна литература и подбрана целесъобразно, актуална и релевантна е на темата, съответно на поставените цел и задачи на изследването и доказване на основната теза.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Резултатите от проведеното от докторанта Антоан Шотаров изследване са описани в синтезиран вид в изводите към всяка глава и показват умение за обвързване на поставените цели и задачи с подходящо подбран научен апарат – общонаучни методи и подходи – системен анализ, съпоставителен анализ и оценка, а също и специфичните методи на изследване – многокритериален анализ и оценка, статистически анализ, корелационен и регресионен анализ, многофакторен анализ с включване на най-използваните измерители – индекси и конкретни макроикономически показатели, както и фактори на влияние. Авторът сполучливо адаптира изброените методи и ги обединява в единна методика, която служи за проследяването на динамиката на процесите, а също и за доказване на тенденции и потенциал за развитието им в бъдеще.

Използваните данни за анализ са от авторитетни източници (данни от Eurostat (Community Innovation Survey), EUIPO и Eurostat, OECD, WIPO, EUIPO, The World Bank и ILOSTAT) и показват задълбочени познания на основните показатели, измерители, критерии и фактори за оценка на взаимната връзка на иновациите и конкурентоспособността в различни обхвати и съотношения – както за ЕС, така и за двете основни групи страни в него – ЗЕ и ЦИЕ, но също и съпоставителни анализи на позиционирането в световен мащаб.

Изследването е проведено в логическа последователност в съответствие с формулираните теза и три хипотези и съответно е представено в трите глави в съответствие с получените резултати за потвърждаване на хипотезите на докторанта.

Посочената научна литература, използвана за обосноваване на теоретичната постановка на тезата и аргументиране на подкрепата ѝ от хипотезите, показва задълбочен прочит на утвърдени изследователи по темата на изследването – учени от XX и XXI век - Дракър, Щумпетер, Шваб, Портър, - Бессант, Ламминг, Ноуке, Филипс и др., но също и трудовете на първоизследователите в областта на конкурентоспособността от XVII век – Смит и Рикардо, като докторантът прави съпоставителен анализ на развитието и утвърждаването на теориите в контекста на развитието на науката и социума през последните 3 века.

Използваната литература показва поддържане на осведоменост за актуални изследвания, анализи по темата и задълбочено проучване на постигнатото равнище на разработеност както в теоретичен, така и в практически аспект. Библиографските описания са представени по стандарта, цитирането е коректно и точно.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Формулираните два теоретико-научни и един практико-приложен принос от докторанта обективно отразяват резултатите от проведеното изследване и съответно потвърждават основната теза за положителната взаимна обвързаност между иновационната активност и конкурентоспособността за Р България и на ниво ЕС, с извеждане на основна и динамизираща специфични характеристики на тази връзка. Доказва се, че основните фактори за изоставането на България по отношение на иновационна активност и конкурентоспособност спрямо страните от ЕС са: институционалната среда, силната международна конкуренция и ниската изходна позиция. Като практико-приложен принос са формулирани конкретни препоръки, мерки и стъпки за стимулиране на иновационната активност и конкурентоспособност

на Р България, които са аргументирани с провеждането на SWOT анализи, анкетно проучване, дълбочинно интервю и проучване на националните стратегии на други страни.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Посочените 6 публикации от докторанта (една е под печат) са по темата на дисертацията и в хронологичен и съдържателен аспект отразяват етапи от провеждането на дисертационното изследване.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е структуриран в съответствие с изискванията за разработване и представя в синтезиран вид точно проведеното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Допуснати са минимални технически грешки в текста на автореферата и дисертацията, последната посочена публикация по темата на дисертацията (под печат) е с непълно описание.

Препоръчвам дисертационното изследване да се преработи по стандартите за монография и да се издаде като печатно и/или електронно издание.

8. Заключение

От изложението на проведеното изследване в дисертационния труд проличава високата ерудираност и поддържане на актуално равнище на осведоменост по темата на изследването, владение на професионалната терминология и не на последно място – изграден научен апарат за провеждане на самостоятелно изследване от докторанта. Дисертацията е написана на четивен език, оформена е според изискванията за представяне на научно изследване.

Изразявам с категорична убеденост становището си ЗА присъждане на ОНС „доктор“ на Антоан Шотаров.

Дата / място
15.08.2021 г., София

Подпис:

